

## สารบัญ

|                                            | หน้า |
|--------------------------------------------|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย.....                       | ง    |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....                    | จ    |
| กิตติกรรมประกาศ.....                       | ฉ    |
| สารบัญตาราง.....                           | ญ    |
| สารบัญภาพ.....                             | ฎ    |
| สารบัญภาพประกอบ.....                       | ฏ    |
| บทที่                                      |      |
| ๑    บทนำ.....                             | ๑    |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....        | ๑    |
| วัตถุประสงค์และขอบเขตของโครงการ.....       | ๖    |
| เป้าหมายของโครงการ.....                    | ๗    |
| วิธีการดำเนินการ.....                      | ๗    |
| แหล่งข้อมูล.....                           | ๘    |
| ๒    หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....     | ๙    |
| ศาสนาและความเชื่อ.....                     | ๙    |
| โครงสร้างทางวัฒนธรรมภาคใต้.....            | ๑๒   |
| ความสัมพันธ์ระหว่างชาวใต้กับวัด.....       | ๑๓   |
| โลกทัศน์ของชาวใต้ต่อศาสนาและความเชื่อ..... | ๑๔   |
| จิตวิทยาพุทธศาสนา.....                     | ๑๘   |
| เด็กและเยาวชน.....                         | ๒๓   |
| พฤติกรรม.....                              | ๒๓   |
| พัฒนาการและความต้องการของวัยรุ่น.....      | ๒๗   |
| สังคมกับวัยรุ่น.....                       | ๓๖   |
| ปัญหาของวัยรุ่นและวิธีการป้องกันแก้ไข..... | ๓๗   |
| ความเชื่อในศาสนาของวัยรุ่นไทย.....         | ๓๙   |
| สาเหตุที่ทำให้เด็กพาลเกร.....              | ๓๙   |

| บทที่                                                     | หน้า |
|-----------------------------------------------------------|------|
| การเรียนรู้และการรับรู้.....                              | ๔๒   |
| วิธีการเรียนรู้แบบพุทธ.....                               | ๔๓   |
| การอบรม.....                                              | ๕๐   |
| การสร้างวัด.....                                          | ๖๖   |
| การตั้งวัด.....                                           | ๖๗   |
| ๓ การวิเคราะห์โครงการ.....                                | ๖๙   |
| ความเป็นไปได้ของโครงการ.....                              | ๖๙   |
| การวิเคราะห์กิจกรรมและองค์ประกอบโครงการ.....              | ๖๙   |
| การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้สอยโครงการ.....                    | ๗๘   |
| การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย.....                            | ๘๑   |
| ๔ บริเวณที่ตั้งโครงการ.....                               | ๙๑   |
| ประวัติความเป็นมา จังหวัดตรัง.....                        | ๙๑   |
| ข้อมูลทั่วไป.....                                         | ๙๓   |
| ลักษณะชุมชนที่ตั้งโครงการ ต.ทุ่งค่าย.....                 | ๙๕   |
| การวิเคราะห์เลือกทำเลที่ตั้งโครงการ.....                  | ๙๙   |
| ๕ กรณีศึกษาโครงการตัวอย่าง.....                           | ๑๐๖  |
| ลักษณะรูปแบบสถาปัตยกรรมวัดดั้งเดิมในพื้นที่ใกล้เคียง..... | ๑๐๖  |
| รูปแบบผังบริเวณ.....                                      | ๑๐๗  |
| พระอุโบสถ.....                                            | ๑๑๒  |
| พระเจดีย์.....                                            | ๑๑๘  |
| โรงธรรม.....                                              | ๑๒๓  |
| โรงครัว.....                                              | ๑๒๙  |
| หอระฆัง.....                                              | ๑๓๐  |
| กุฏิ.....                                                 | ๑๓๑  |
| วัຈຈกุฏิและห้องสรง.....                                   | ๑๓๓  |
| ลานวัด.....                                               | ๑๓๔  |
| พื้นที่ใช้สอยสำหรับเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจฯ.....        | ๑๓๕  |

| บทที่ | หน้า                                             |
|-------|--------------------------------------------------|
| ๖     | สรุปลักษณะโครงการ..... ๑๔๒                       |
|       | สรุปลักษณะโครงการ..... ๑๔๒                       |
| ๗     | การออกแบบโครงการ..... ๑๔๕                        |
|       | หลักการออกแบบสถาปัตยกรรม..... ๑๔๕                |
|       | แนวความคิดในการออกแบบ..... ๑๔๘                   |
|       | การวิเคราะห์พื้นที่ตั้งโครงการ..... ๑๕๐          |
|       | การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้พื้นที่ใช้สอย..... ๑๕๓ |
|       | การวิเคราะห์การใช้พื้นที่ใช้สอย..... ๑๕๖         |
|       | การออกแบบผังบริเวณ..... ๑๕๗                      |
|       | การออกแบบสถาปัตยกรรม..... ๑๖๔                    |
|       | หุ่นจำลอง..... ๑๗๕                               |
| ๘     | สรุป..... ๑๘๑                                    |

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

|                      |     |
|----------------------|-----|
| บรรณานุกรม.....      | ๑๘๓ |
| ประวัติผู้วิจัย..... | ๑๘๕ |

## สารบัญตาราง

| ตารางที่ |                                                            | หน้า |
|----------|------------------------------------------------------------|------|
| ๑        | แสดงตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่ม ๑๕ วันแรกเริ่ม.....          | ๗๓   |
| ๒        | แสดงตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่มหลัง ๑๕ วันกลุ่มยาเสพติด..... | ๗๓   |
| ๓        | แสดงตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่มเสี่ยง.....                   | ๗๔   |
| ๔        | สรุปความต้องการพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ.....              | ๘๗   |
| ๕        | แสดงจำนวนประชากรจังหวัดตรัง.....                           | ๙๒   |
| ๖        | แสดงการถ่วงค่าน้ำหนักพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ.....       | ๑๐๕  |
| ๗        | สรุปพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ.....                         | ๑๓๘  |
| ๘        | แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยกับผู้ใช้สอย.....      | ๑๕๓  |
| ๙        | แสดงความต้องการลักษณะสภาวะสภาพแวดล้อมการใช้สอย.....        | ๑๕๔  |
| ๑๐       | แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยกับพื้นที่ใช้สอย.....  | ๑๕๕  |

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

## สารบัญภาพ

| ภาพที่                                                              | หน้า |
|---------------------------------------------------------------------|------|
| ๑ ลักษณะถนนสายหลักเชื่อมอำเภอเมือง(ทับเที่ยง) - อำเภอย่านตาขาว..... | ๙๗   |
| ๒ ลักษณะถนนภายในตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว – อำเภอนาโยง.....       | ๙๗   |
| ๓ สภาพพื้นที่ตั้งสถานพินิจฯ และสภาพรอบๆบริเวณ.....                  | ๙๘   |
| ๔ สภาพพื้นที่ตั้งสถานพินิจฯ และสภาพรอบๆบริเวณ.....                  | ๙๘   |
| ๕ แสดงสภาพพื้นที่ตั้งโครงการฯ A ด้านตะวันออกเฉียงใต้.....           | ๑๐๒  |
| ๖ แสดงสภาพพื้นที่ตั้งโครงการฯ A ด้านตะวันตกเฉียงใต้.....            | ๑๐๒  |
| ๗ แสดงสภาพทางเข้าที่ตั้งโครงการฯ B.....                             | ๑๐๓  |
| ๘ แสดงสภาพทางเข้าที่ตั้งโครงการฯ B.....                             | ๑๐๓  |
| ๙ แสดงสภาพพื้นที่ตั้งโครงการฯ B ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ.....          | ๑๐๔  |
| ๑๐ แสดงสภาพพื้นที่ตั้งโครงการฯ B ด้านตะวันออกเฉียงใต้.....          | ๑๐๔  |
| ๑๑ แสดงลักษณะพระอุโบสถวัดน้ำขาวใน จ.สงขลา.....                      | ๑๑๔  |
| ๑๒ แสดงด้านหน้าพระอุโบสถวัดควนวิไล (ส้มเพ็ญ).....                   | ๑๑๖  |
| ๑๓ แสดงด้านหน้าพระอุโบสถวัดประชา (ปากคลอง).....                     | ๑๑๖  |
| ๑๔ แสดงด้านหน้าพระอุโบสถวัดทุ่งหินผุด.....                          | ๑๑๗  |
| ๑๕ แสดงด้านหน้าพระอุโบสถวัดควนนาแค.....                             | ๑๑๗  |
| ๑๖ แสดงลักษณะพระเจดีย์ภาคใต้.....                                   | ๑๑๘  |
| ๑๗ แสดงลักษณะพระเจดีย์ประกอบองค์พระธาตุไชยา จ.สุราษฎร์ธานี.....     | ๑๑๘  |
| ๑๘ แสดงลักษณะซุ้มโค้งแบบกรอบหน้านางประดับอาคาร จ.ปัตตานี.....       | ๑๑๙  |
| ๑๙ แสดงลักษณะพระเจดีย์วัดสัทธิงพระ จ.สงขลา.....                     | ๑๑๙  |
| ๒๐ แสดงลักษณะพระเจดีย์วัดทุ่งหินผุด.....                            | ๑๒๐  |
| ๒๑ แสดงลักษณะต้นโพธิ์วัดควนวิไล (ส้มเพ็ญ).....                      | ๑๒๑  |
| ๒๒ แสดงลักษณะต้นสาละวัดควนวิไล (ส้มเพ็ญ).....                       | ๑๒๑  |
| ๒๓ แสดงลักษณะต้นโพธิ์วัดอัมพวัน.....                                | ๑๒๒  |
| ๒๔ แสดงลักษณะต้นโพธิ์วัดศรัทธาราม (ไผ่เงินติก).....                 | ๑๒๒  |
| ๒๕ แสดงลักษณะโรงธรรมภาคใต้.....                                     | ๑๒๓  |
| ๒๖ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดประชานิมิตร.....                             | ๑๒๔  |

| ภาพที่                                                                   | หน้า |
|--------------------------------------------------------------------------|------|
| ๒๗ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดคลองลำเลียง.....                                  | ๑๒๕  |
| ๒๘ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดควนวิไล (ส้มเพือง).....                           | ๑๒๕  |
| ๒๙ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดโคกมะขาม (หาดเลา).....                            | ๑๒๖  |
| ๓๐ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดประชา (ปากคลอง).....                              | ๑๒๖  |
| ๓๑ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดประชา (ปากคลอง).....                              | ๑๒๗  |
| ๓๒ แสดงลักษณะโรงธรรมเดิมของวัดทุ่งหินผุด.....                            | ๑๒๗  |
| ๓๓ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดควนนาแค.....                                      | ๑๒๘  |
| ๓๔ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดควนนาแค.....                                      | ๑๒๘  |
| ๓๕ แสดงลักษณะโรงครัววัดศรีทธาราม (ไสจันติก).....                         | ๑๒๙  |
| ๓๖ แสดงลักษณะโรงครัววัดศรีทธาราม (ไสจันติก).....                         | ๑๒๙  |
| ๓๗ แสดงลักษณะหอรบั้งวัดควนวิไล (ส้มเพือง).....                           | ๑๓๐  |
| ๓๘ แสดงลักษณะหอรบั้งวัดโคกมะขาม (หาดเลา).....                            | ๑๓๐  |
| ๓๙ แสดงลักษณะกุฏิวัดศรีทธาราม (ไสจันติก).....                            | ๑๓๑  |
| ๔๐ แสดงลักษณะกุฏิวัดศรีทธาราม (ไสจันติก).....                            | ๑๓๑  |
| ๔๑ แสดงลักษณะกุฏิหมู่วัดโคกมะขาม (หาดเลา).....                           | ๑๓๒  |
| ๔๒ แสดงลักษณะกุฏิวัดทุ่งหินผุด.....                                      | ๑๓๒  |
| ๔๓ แสดงลักษณะกุฏิวัดทุ่งหินผุด.....                                      | ๑๓๒  |
| ๔๔ แสดงลักษณะวัจจกุฏิวัดควนวิไล (ส้มเพือง).....                          | ๑๓๓  |
| ๔๕ แสดงลักษณะวัจจกุฏิวัดคลองลำเลียง.....                                 | ๑๓๓  |
| ๔๖ แสดงลักษณะพื้นที่ลานวัดอัมพวัน.....                                   | ๑๓๔  |
| ๔๗ แสดงลักษณะพื้นที่ลานวัดควนวิไล (ส้มเพือง).....                        | ๑๓๔  |
| ๔๘ แสดงพื้นที่อเนกประสงค์ภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....                     | ๑๓๕  |
| ๔๙ แสดงผลงานการวาดภาพศิลปะภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....                    | ๑๓๕  |
| ๕๐ แสดงลักษณะการอบรมเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....             | ๑๓๖  |
| ๕๑ แสดงพื้นที่นั่งพิจารณาเสาธรรม ภายในศูนย์ชุมชนบำบัด พระนครศรีอยุธยา... | ๑๓๖  |
| ๕๒ แสดงลักษณะห้องฝึกวิชาชีพตัดผมภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....              | ๑๓๗  |
| ๕๓ แสดงลักษณะโรงฝึกอบรมงานไม้ ภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....                | ๑๓๗  |
| ๕๔ แสดงผลงานของเด็กและเยาวชน ภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....                 | ๑๓๘  |

| ภาพที่                                                                 | หน้า |
|------------------------------------------------------------------------|------|
| ๕๕ แสดงลักษณะห้องน้ำ ห้องสุขา ภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....              | ๑๓๘  |
| ๕๖ แสดงลักษณะห้องน้ำ ห้องสุขา ภายในศูนย์ชุมชนบำบัด พระนครศรีอยุธยา.... | ๑๓๙  |
| ๕๗ แสดงลักษณะโรงเรียนเพาะชำกล้าไม้ ภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....         | ๑๓๙  |
| ๕๘ แสดงลักษณะพื้นที่ทำการเกษตรกรรมภายในศูนย์ชุมชนบำบัดพระนครศรีอยุธยา  | ๑๔๐  |
| ๕๙ แสดงลักษณะโรงปุ๋ยชีวภาพของเกษตรกรในชุมชน.....                       | ๑๔๑  |
| ๖๐ แสดงลักษณะคูน้ำและรั้วควบคุมและป้องกัน ภายในสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....  | ๑๔๑  |
| ๖๑ แสดงลักษณะการกำหนดแนวความคิดในผังบริเวณ.....                        | ๑๕๗  |
| ๖๒ แสดงลักษณะการกำหนดแนวความคิดในผังบริเวณ.....                        | ๑๕๗  |
| ๖๓ แสดงลักษณะผังบริเวณ.....                                            | ๑๕๘  |
| ๖๔ แสดงเส้นทางสัญจรของเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจ.....                   | ๑๕๙  |
| ๖๕ แสดงเส้นทางสัญจรของชมราวาส.....                                     | ๑๖๐  |
| ๖๖ แสดงเส้นทางสัญจรของพระภิกษุสงฆ์และสามเณร.....                       | ๑๖๑  |
| ๖๗ แสดงเส้นทางสัญจรทั้งหมดของผู้ใช้สอยโครงการ.....                     | ๑๖๒  |
| ๖๘ แสดงลักษณะภาพรวมของรูปด้านโครงการ.....                              | ๑๖๓  |
| ๖๙ แสดงลักษณะงานออกแบบพระอุโบสถ.....                                   | ๑๖๔  |
| ๗๐ แสดงลักษณะงานออกแบบพระเจดีย์.....                                   | ๑๖๕  |
| ๗๑ แสดงลักษณะงานออกแบบโรงธรรม.....                                     | ๑๖๖  |
| ๗๒ แสดงลักษณะงานออกแบบอาคารธรรมสถาน.....                               | ๑๖๗  |
| ๗๓ แสดงลักษณะงานออกแบบอาคารธรรมสถาน.....                               | ๑๖๘  |
| ๗๔ แสดงลักษณะงานออกแบบอาคารอาชีวะสถาน.....                             | ๑๖๙  |
| ๗๕ แสดงลักษณะงานออกแบบอาคารโรงเพาะชำ.....                              | ๑๗๐  |
| ๗๖ แสดงลักษณะงานออกแบบห้องน้ำ - ห้องสุขาและอาคารโรงครัว.....           | ๑๗๑  |
| ๗๗ แสดงลักษณะงานออกแบบกุฏิแบบเรือนแถวและวัจจกุฏิ.....                  | ๑๗๒  |
| ๗๘ แสดงลักษณะงานออกแบบกุฏิและศาลาพิจารณาธรรม.....                      | ๑๗๓  |
| ๗๙ แสดงลักษณะงานออกแบบหอกลอง - หอระฆัง.....                            | ๑๗๔  |
| ๘๐ แสดงลักษณะผังบริเวณรวมของโครงการฯ.....                              | ๑๗๕  |
| ๘๑ แสดงลักษณะภาพโดยรวมของโครงการฯ.....                                 | ๑๗๕  |
| ๘๒ แสดงลักษณะภาพมุมมองสูง.....                                         | ๑๗๖  |

| ภาพที่                                                              | หน้า |
|---------------------------------------------------------------------|------|
| ๘๓ แสดงลักษณะบริเวณด้านหน้าทางเข้าโครงการ.....                      | ๑๗๖  |
| ๘๔ แสดงลักษณะการเข้าถึงบริเวณหน้าพระอุโบสถและสำนักงาน.....          | ๑๗๗  |
| ๘๕ แสดงลักษณะด้านข้างพระอุโบสถ แปลงผัก โรงเพาะชำ และอาคารอาชีวะสถาน | ๑๗๗  |
| ๘๖ แสดงลักษณะบริเวณลานโพธิ์และสระน้ำ.....                           | ๑๗๘  |
| ๘๗ แสดงลักษณะบริเวณลานโพธิ์ พระเจดีย์ และพระอุโบสถ.....             | ๑๗๘  |
| ๘๘ แสดงลักษณะบริเวณลาน โรงธรรม หอระฆัง และอาคารธรรมสถาน.....        | ๑๗๙  |
| ๘๙ แสดงลักษณะที่ตั้งบริเวณกลุ่มกุฏิ.....                            | ๑๗๙  |
| ๙๐ แสดงลักษณะพระอุโบสถ พระเจดีย์ และลานโพธิ์.....                   | ๑๘๐  |
| ๙๑ แสดงลักษณะหุ่นจำลองขยายของพระเจดีย์.....                         | ๑๘๐  |

# มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

## สารบัญภาพประกอบ

| แผนที่ ที่ |                                                  | หน้า |
|------------|--------------------------------------------------|------|
| ๑          | แผนที่จังหวัดตรังแสดงอาณาเขตและเขตการปกครอง..... | ๙๔   |
| ๒          | แสดงที่ตั้งและเส้นทางคมนาคม จังหวัดตรัง.....     | ๙๔   |
| ๓          | แสดงตำแหน่งที่ตั้งสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....         | ๙๖   |
| ๔          | แสดงการพิจารณาเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการฯ.....   | ๑๐๐  |
| ๕          | แสดงการพิจารณาเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการฯ.....   | ๑๐๐  |
| ๖          | แสดงการพิจารณาเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการฯ.....   | ๑๐๑  |

| แผนผังที่ |                                                | หน้า |
|-----------|------------------------------------------------|------|
| ๑         | แสดงผังการเรียนรู้โดยการกระทำ.....             | ๔๗   |
| ๒         | แสดงผังบริหารบุคลากรภายในโครงการ.....          | ๘๐   |
| ๓         | แสดงผังที่จอดรถยนต์และที่จอดรถจักรยานยนต์..... | ๘๕   |
| ๔         | แสดงลักษณะความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย.....    | ๘๕   |

| ลายเส้นที่ |                                                       | หน้า |
|------------|-------------------------------------------------------|------|
| ๑          | แสดงพื้นที่ ที่ตั้งสถานพินิจฯ จ.ตรัง.....             | ๙๖   |
| ๒          | แสดงลักษณะพื้นที่ ที่พิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการฯ..... | ๑๐๑  |
| ๓          | แสดงผังบริเวณวัดพระธานีมิตร.....                      | ๑๐๗  |
| ๔          | แสดงผังบริเวณวัดอัมพวัน.....                          | ๑๐๘  |
| ๕          | แสดงผังบริเวณวัดคลองลำเลียง.....                      | ๑๐๘  |
| ๖          | แสดงผังบริเวณวัดควนวิไล (ส้มเพ็ญ).....                | ๑๐๙  |
| ๗          | แสดงผังบริเวณวัดศรัทธาราม (ไผ่จั่นติก).....           | ๑๐๙  |
| ๘          | แสดงผังบริเวณวัดโคกมะขาม (หาดเลา).....                | ๑๑๐  |
| ๙          | แสดงผังบริเวณวัดประชา (ปากคลอง).....                  | ๑๑๐  |
| ๑๐         | แสดงผังบริเวณวัดชลวาปีวิหาร.....                      | ๑๑๑  |
| ๑๑         | แสดงผังบริเวณวัดทุ่งหินผุด.....                       | ๑๑๑  |
| ๑๒         | แสดงผังบริเวณวัดควนนาแค.....                          | ๑๑๒  |

| ลายเส้นที่                                                  | หน้า |
|-------------------------------------------------------------|------|
| ๑๓ แสดงลักษณะผังพื้นพระอุโบสถ.....                          | ๑๑๓  |
| ๑๔ แสดงลักษณะพระอุโบสถวัดน้ำขาวใน จ.สงขลา.....              | ๑๑๔  |
| ๑๕ แสดงลักษณะพระอุโบสถวัดโลการาม จ.สงขลา.....               | ๑๑๕  |
| ๑๖ แสดงลักษณะทรงหลังคาพระอุโบสถ.....                        | ๑๑๕  |
| ๑๗ แสดงลักษณะโรงธรรมวัดห้วยลึก จ.พัทลุง.....                | ๑๒๓  |
| ๑๘ แสดงลักษณะผังพื้นโรงปุ๋ยชีวภาพของเกษตรกรในชุมชน.....     | ๑๔๐  |
| ๑๙ แสดงแนวความคิดในการออกแบบ.....                           | ๑๔๙  |
| ๒๐ แสดงลักษณะพื้นที่โดยรอบที่ตั้งโครงการ.....               | ๑๕๑  |
| ๒๑ แสดงลักษณะ และขนาดพื้นที่ตั้งโครงการ.....                | ๑๕๒  |
| ๒๒ แสดงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ตั้งโครงการ..... | ๑๕๒  |

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์